

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง การใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ที่ใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 191 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสังเกตและแบบสอบถาม

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านการปฏิบัติตามกระบวนการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับร้อยละ 88.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติในชั้นการศึกษาจากรายการโทรทัศน์มากที่สุด มีค่าร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ การปฏิบัติในชั้นเตรียมความพร้อมก่อนชมรายการ ร้อยละ 84.15 จาก และมีการปฏิบัติในชั้นหลังจากชมรายการร้อยละ 80.34

1.1 ชั้นเตรียมความพร้อมก่อนชมรายการ จากการบันทึกการสังเกตเพิ่มเติมพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดเตรียม เครื่องรับโทรทัศน์ไว้ล่วงหน้าสามารถเปิดใช้งานได้ทันที เครื่องรับโทรทัศน์อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีการตรวจสอบเครื่องรับโทรทัศน์โดยเปิดดูรายการโทรทัศน์ก่อนว่าใช้งานได้หรือไม่ จัดเตรียมรีโมทคอนโทรลไว้เพื่อสะดวกในการใช้งาน มีการเปิดรายการโทรทัศน์รอไว้เนื่องจากเรียนต่อเนื่องจากชั่วโมงก่อน ส่วนอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการสอนมีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนที่นักเรียนจะต้องใช้ในชั่วโมงนั้นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนมีการพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนในชั่วโมง โดยมีการใช้คำถามเกี่ยวกับบทเรียนที่ผ่านมา ถามข่าวสารหรือเรื่องที่พบเจอ (เกี่ยวกับบทเรียนที่จะเรียน) มีการยกตัวอย่างประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการตอบของนักเรียน ให้นักเรียนอ่านชื่อวิชาที่อยู่บนหน้าจอเครื่องรับโทรทัศน์และเรื่องที่จะเรียนในชั่วโมง โดยเปิดประเด็นให้นักเรียนถามเกี่ยวกับเรื่องที่สงสัยจากชั่วโมงก่อน หรือตั้งโจทย์เพื่อให้ตอบคำถาม (เป็นคำถามสั้นๆ ไม่ยาวมาก ใช้เวลา

เพียงเล็กน้อย) ทบทวนคำศัพท์ ที่เคยเรียนไปแล้ว กล่าวถึงเนื้อหาที่ต้องเรียน หรือหัวข้อในการเรียน มีการแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังก่อนที่จะเริ่มเรียน โดยครูผู้สอนอ่านให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนอ่านให้ครูฟัง หรือ ให้นักเรียนจดลงในสมุดตามที่ครูบอก มีการบอกการทำกิจกรรมในช่วงโมง ซึ่งครูผู้สอนให้เตรียมมาล่วงหน้า

1.2 ขั้นการศึกษาจากรายการโทรทัศน์ จากการบันทึกการสังเกตเพิ่มเติมพบว่า ครูผู้สอนและนักเรียนชมรายการโทรทัศน์ร่วมกันอย่างตั้งใจ มีนักเรียนบางส่วนไม่สนใจโดยการพูดคุย ประกาศกันบ้าง อ่านหนังสือการ์ตูน ครูผู้สอนใช้วิธีการตักเตือนด้วยวาจา ด้วยสายตา เรียกชื่อนักเรียน มีการอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาของชั่วโมงนั้นๆ นักเรียนทำการจดบันทึกสาระสำคัญของเนื้อหา โดยครูผู้สอนจดบันทึกโดยย่อให้บนกระดาน ให้นักเรียนจดเนื้อหาจากเครื่องรับโทรทัศน์ นอกจากนี้ นักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามโรงเรียนต้นทาง เช่น การร้องเพลง การเคลื่อนไหว ประกอบเพลง เล่นเกม การตอบคำถามจากครูต้นทาง มีการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนระหว่างการชมรายการ โดยโต้ตอบกับครูผู้สอน และมีการอธิบายเพิ่มเติม การยกตัวอย่าง การนำสื่ออื่นมาประกอบ ทำกิจกรรมตามเนื้อหาที่เรียนในช่วงโมงนั้นๆ ศึกษาเนื้อหาจากรายการโทรทัศน์ ฝึกอ่าน ทำแบบฝึกหัดที่ครูต้นทางจัดทำขึ้น ครูผู้สอนใช้วีโคมอดคอนโทรลปิดเสียงและทำการอธิบายเพิ่มเติมจากเนื้อหา

1.3 ขั้นหลังจากชมรายการจากการบันทึกการสังเกตเพิ่มเติมพบว่า ครูผู้สอนมีการสรุปบทเรียนด้วยการอภิปรายผล พูดซ้ำย้ำทวน แนะนำเพิ่มเติมให้นักเรียนจดบันทึกสาระสำคัญ ใช้คำถามย้อนกลับให้นักเรียนตอบกลับ ใช้การปฏิบัติเป็นการสรุปบทเรียนหรือเนื้อหานั้นๆ ในช่วงโมง ซึ่งมีการสรุปร่วมกันทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ครูผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยการยกตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการมอบหมายแบบฝึกหัด ใบบงาน ให้ทำเป็นการบ้าน ครูผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม มีการแนะนำเว็บไซต์ บทความจากหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการเตรียมอุปกรณ์และเนื้อหาที่จะเรียนในช่วงโมงต่อไป

2. ระดับการปฏิบัติในการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ด้านบทบาทหน้าที่ของครู จำแนกเป็นรายด้าน และรายชื่อ สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมการสอนของครู ครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้านการเตรียมการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่การมีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยคู่มือครู ความรู้ทาง

เทคนิคเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้เครื่องรับโทรทัศน์ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนและการมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาตำราเรียนมาล่วงหน้า ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการศึกษาจากรายการโทรทัศน์ของครู ครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาจากรายการโทรทัศน์โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการส่งเสริมให้นักเรียนถามคำถามและส่งผลงานของตนเองไปยังสถานีต้นทางได้ ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านกิจกรรมหลังจากชมรายการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยมีประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. การจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยรวมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีการปฏิบัติตามขั้นตอนในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม ร้อยละ 88.16 ผลการศึกษาเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม และอาจเนื่องมาจากโรงเรียนต้นทางมีการจัดการกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอนมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี การนำเสนอรูปแบบของบทเรียน การสร้างความสนใจให้กับนักเรียน เน้นย้ำประเด็นสำคัญที่นักเรียนต้องเรียนรู้ ทำการสอนนักเรียนในรูปแบบการฝึกทักษะ ให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการกระตุ้นทั้งครูและนักเรียนเพื่อให้ศึกษาบทเรียนไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับ รัชราพร นิรนาทรังสรรค์ (2539)

และกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป.) ว่าโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนและสนใจเรียนรู้มากขึ้น รวมทั้งสามารถช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่ครูผู้สอน และสถานศึกษามีพัฒนาการทางวิชาการมากขึ้น ที่สำคัญคือช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี รัชราพร นิรนาทรังสรรค์ (2539) ยังสรุปว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเข้าใจในประโยชน์ของการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และมีความคิดเห็นว่าการสอนทางไกลมีความน่าสนใจเท่าเทียมกับการสอนของครูโดยตรง แต่การสอนของครู โดยตรงจะให้ความรู้และให้โอกาสในการซักถามได้มากกว่า ทั้งนี้กลุ่ม

ตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบการสอนทั้งสองรูปแบบ และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเห็นพ้องถึงความจำเป็นที่
ต้องมีครูสอนประกอบ เพื่อทำหน้าที่สรุปบทเรียนแต่ละวิชาเป็นหลัก และเห็นว่าการสอนทางไกล
ผ่านดาวเทียมมีประโยชน์มาก รวมทั้งทัศนีย์ สิงห์เจริญ (2543) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวังไกลกังวลและโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ ต่อวิธีการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจ ครูประจำ
ในทีวี ครูควบคุมในห้องเรียน ครูพิเศษและผู้ดำเนินรายการ อยู่ในระดับมาก

2. การใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครู ด้านบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้านมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาว่า การศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน
มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครู ผู้สอน
และผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ
ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนั้นการใช้สื่อการเรียนรู้
จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียนต้องม
มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งทราบถึงบทบาท ภารกิจ หน้าที่ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริม
สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลค่อนข้างสูงต่อการให้ผู้เรียนได้
เรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถเชื่อมโยงแหล่งความรู้ที่อยู่ในสังคมรอบตัวมาสู่
การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรวดเร็วและไม่จำกัด กองการวิจัยทางการศึกษา (2546) และไสว อินทรสด
(2547) พบว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ ไม่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ
ทางไกลผ่านดาวเทียมไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากได้รับการพัฒนาแล้ว
ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกล
ผ่านดาวเทียมและนำไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถอธิบายเป็น
รายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมการสอนของครูโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่การมีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
ประกอบคู่มือครู ความรู้ทางเทคนิคเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้เครื่องรับโทรทัศน์ อุปกรณ์ที่ใช้
ประกอบการสอนและการมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาตำราเรียนมาล่วงหน้า ซึ่งมีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะครูให้ความสำคัญในด้านการเตรียมการสอนในการใช้
โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมซึ่งต้องการให้การจัดการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป.) สรุปว่าหากสถานศึกษาหรือจุดติดตั้งดำเนินการอย่างจริงจัง และให้ความสำคัญกับการจัดดำเนินงาน โครงการนี้จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

2.2 ด้านการศึกษาจากรายการโทรทัศน์ของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่การมีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการส่งเสริมให้นักเรียนถามคำถามไปยังสถานีต้นทางการส่งเสริมให้นักเรียนส่งผลงานของตนเอง ไปยังสถานีต้นทางได้ ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายการจากโรงเรียนต้นทางมีการนำเสนอบทเรียนในรูปแบบที่เร้าความสนใจทั้งครูและนักเรียน ทำให้การศึกษาจากรายการโทรทัศน์เป็นไปด้วยความน่าสนใจและน่าติดตาม รวมทั้งครูผู้สอนยังทราบเนื้อหาของบทเรียนที่จะทำการศึกษาจากรายการล่วงหน้าจากเอกสารที่โรงเรียนต้นทางได้จัดส่งมาให้

2.3 ด้านกิจกรรมหลังจากชมรายการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มากกว่า 15 ปีและทราบถึงบทบาทและความสำคัญในการทำกิจกรรมหลังจากจบบทเรียนแล้วเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา อินทรัักษ์ (2541) สรุปได้ว่าครูมีการวางแผนระบบการใช้เทปโทรทัศน์ของโครงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมประกอบการสอน โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ครูทุกหมวดวิชามีการวางแผนระบบการใช้เทปโทรทัศน์ของโครงการ โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ควรจัดให้มีการนิเทศเพื่อสอบถามการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม ปัญหาอุปสรรค ความต้องการ รวมไปถึงการสรุปผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการจัดการอบรมการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เกี่ยวกับโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูผู้สอนในระบบโรงเรียน

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียน ไกลกังวล กับนักเรียนที่เรียนโดยตรงที่ไม่มีการใช้โทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved